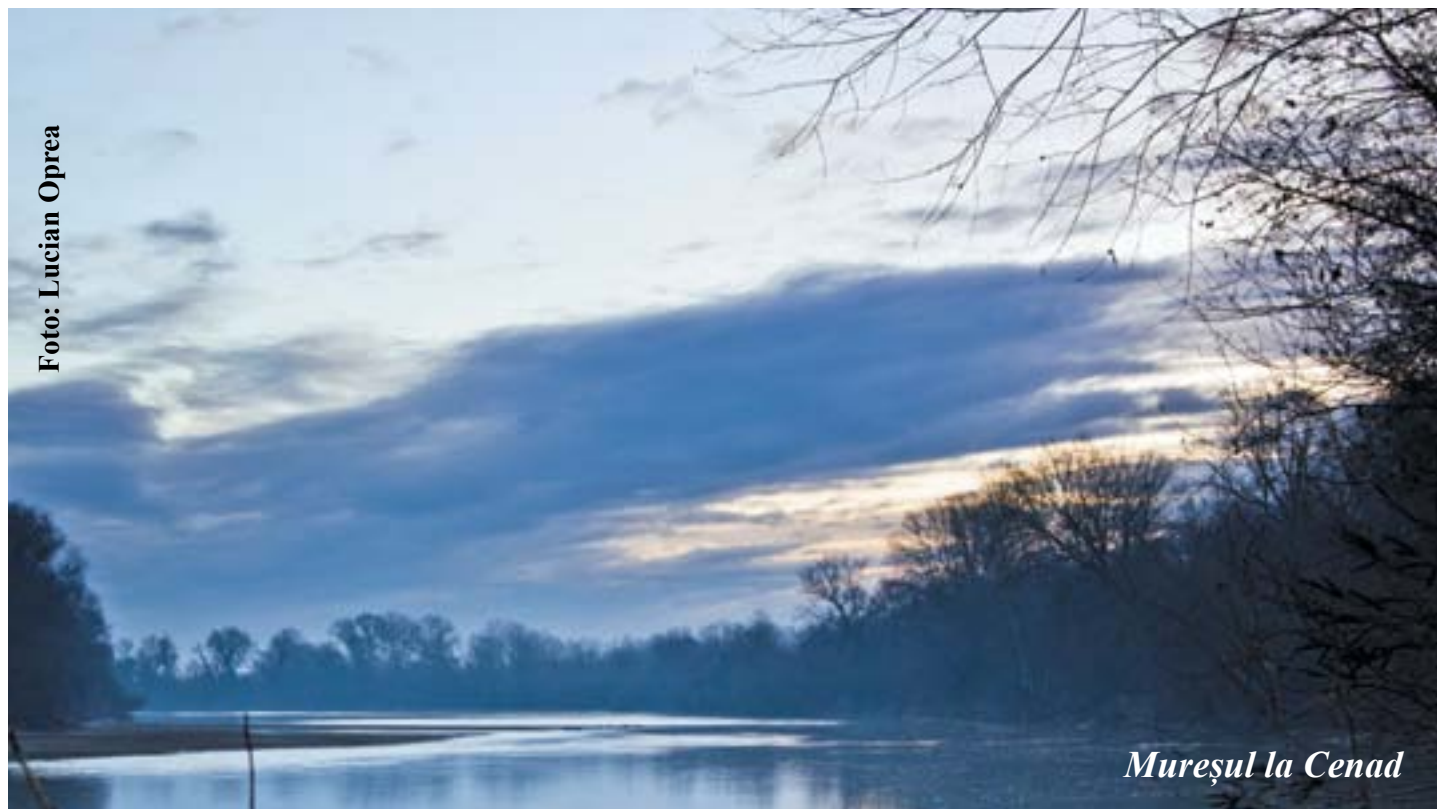

Foto: Lucian Oprea

Mureșul la Cenad

Din cuprinsul acestui număr:

- Toată lumea pe Tine te caută!
- Întrebări pe adresa Primăriei
- Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad
- Agenda cultural-sportivă a comunei Cenad în 2012
- Despre graiul românilor
- „Sper să prind suta“
- Sfântul Sava
- Pământul, în cifre
- Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni
- Viața Sfântului Gerard de Cenad
- Micul cenăzean
- Interviu cu Andrei Milan Socol din Cenad, campion național la călărie

Toată lumea pe Tine te caută!

dumnezeiască. El a fost vindecătorul nu numai al trupului, ci și al sufletului.

Una dintre cele mai neplăcute încercări ale vieții noastre este boala, puțini sunt aceia care pot să spună că nu au avut parte de ea. Cel mai de preț bun al nostru este sănătatea, cât este aceasta de importantă ne dăm seama atunci când nu o mai avem. Lumea medicală depune eforturi uriașe pentru a vindeca diferite boli sau cel puțin pentru a alina suferința. Rezultatul este vizibil, multe boli se pot vindeca, dar, din păcate, apar altele noi. Isus a înțeles dorința de vindecare a oamenilor, dar El nu a vrut să rămână doar un doctor minune. Mai importantă a fost acea învățătură care ne alină, ne asigură sănătatea sufletească. Învățătura creștină are acea menire de a ne învăța, printre altele, să acceptăm suferința și să trăim cu ea.

Nu trebuie să avem studii superioare pentru a ne da seama că cea mai incurabilă boală este aceea când nu ne găsim țelul în viață. Berthold Brecht a scris o nuvelă cutremurătoare, în care povestește despre niște copii care în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și-au pierdut părinții și nu au mai găsit drumul spre casă. Totul era înzăpezit, singurul lor prieten a fost un câine. Pe o tăbliță ei au scris următoarele cuvinte: „Căutăm drumul spre casă, ajutați-ne!” Au atârnat această tăbliță de gâtul câinelui, în speranța că îi va ajuta cineva. Bineînțeles că nu au mai găsit drumul...

Este foarte adevărat că în zilele noastre crește numărul acelor care nu au găsit drumul adevărat și nu văd acele semne care ne asigură bucuria și siguranța în viață. Vorbim adesea de o societate obosită, în care oamenii sunt bolnavi atât trupește, cât și sufletește. Prietenia, acea legătură care unea oamenii, este pe cale de dispariție, viața de familie este într-o profundă

schimbare în care dragostea nu ne mai unește. Mulți se refugiază în consumul de alcool și droguri, unii ajung să-și pună capăt vieții cu propria lor mână. Se întâmplă toate acestea pentru că cea mai gravă boală este aceea când nu recunoaștem care este menirea vieții noastre și ne-am și pierdut credința în ea. Se întâmplă aceasta pentru că trăim într-o lume în care mulți nu mai cred în Dumnezeu. Isus de aceea a venit, să restabilească legătura dintre om și Dumnezeu, este singura soluție prin care putem să ne regăsim sănătatea sufletească.

Care sunt acele modalități care ne stau la dispoziție pentru ca să restabilim legătura sufletească între om și Dumnezeu? Răspunsul la această întrebare îl găsim în viața lui Isus. Apostolii l-au găsit pe Isus departe de gălăgia cotidiană, scufundat în rugăciune. Pâinea lui de fiecare zi a fost aceea de a împlini voia lui Dumnezeu, rugăciunea era acel lucru ce-i unea. În viața noastră religioasă un loc aparte trebuie să-l ocupe rugăciunea. Un savant spunea: „Se apropie ziua în care omul trebuie să aleagă între rugăciunea închinată lui Dumnezeu și suicid.”

O legendă spune că atunci când primii oameni au fost alungați din Paradis, Adam a zis: „Doamne Dumnezeule, pentru totdeauna trebuie să ne despărțim, nu voi mai putea vorbi cu Tine?” Dumnezeu a fost milostiv și a spus că va trimite pe cineva și prin intermediul acestuia se va întâlni Adam cu El. După ce a ieșit acesta pe poarta Paradisului, din pustietatea ce-l înconjură s-a apropiat de el o făptură strălucitoare și atunci Adam a întrebat: Cine ești tu? Eu sunt rugăciunea, a fost răspunsul.

De aceea mergem în fiecare duminică la biserică, pentru ca prin rugăciune să ne întâlnim cu Isus. De multe ori nu avem dispoziția necesară datorită imperfecțiunilor personale. Trebuie așadar să-l rugăm pe Isus: „Doamne, învață-ne și pe noi să ne rugăm!”

Asta nu merge așa de ușor, atenția noastră ne este îndreptată spre problemele cotidiene, nu trebuie să ne întristăm însă. În legătură cu acest lucru am citit o povestioară. În curtea unui împărat a trăit un muzicant, menirea sa fiind de a-i înveseli pe curteni și pe stăpânul său. Dar, cu timpul, auzul i-a slăbit și până la urmă el a asurzit de tot. Acest fapt nu l-a împiedicat însă în a-și exercita îndatoririle, cu toate că el nu se mai putea bucura de sunetul muzicii. La fel suntem și noi, nu avem dispoziția și bucuria, dar cu atât mai mult crește valoarea rugăciunii. Prin aceasta ne exprimăm credința și dragostea față de Dumnezeu.

Dan Groza, paroh romano-catolic

Publicație realizată cu sprijinul Consiliului Local Cenad și al Primăriei comunei Cenad, județul Timiș (www.cenad.ro)

Colegiul de redacție: **Gheorghe Anuichi, Dușan Baiski, prof. Slavka Bojin, prof. Gheorghe Doran, Dorin Dronca, pr. Dan Groza, Miroslav Marianuț, Milenco Iancov, Ion Savu**

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor revine exclusiv autorilor.

Materialele se pot trimite prin e-mail: redactia.cenazeanul@gmail.com sau pe adresa: Prof. Doran Gheorghe, Com. Cenad nr. 709A, jud. Timiș, Cod 307095. Anonimele nu se iau în considerare.

Tipografia ArtPress, str. Cermena 1, Timișoara 300110, tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

Întrebări pe adresa Primăriei

1) După finalizarea lucrărilor de asfaltare a 4 km de dig în zona Cenadului, circulația autoturismelor și tractoarelor pe dig, pe zona asfaltată, va mai fi permis?

Beneficiarul lucrărilor de asfaltare la dig sunt Apele Române Arad. Aceste lucrări vizează îmbunătățirea infrastructurii de transport și sunt destinate pietonilor, bicicliștilor, motocicliștilor și, în unele cazuri, (1 Mai), deținătorilor de autoturisme.

2) Există străzi în care cablurile pentru semnal TV, telefonie digitală și Internet nu au ajuns. Care sunt planurile pentru 2012 în acest sens?

În comuna Cenad operează firma SC Eurocable SRL Timișoara, în ceea ce privește semnal TV, Internet, bineînțeles pe lângă Romtelecom, care și ei asigură aceste servicii. Într-adevăr, există zone în comună unde nu există acoperire pentru aceste servicii. În funcție de numărul de solicitări pe o stradă, aceste servicii se instalează și acolo.

3) Care este stadiul digitalizării arhivei Primăriei? Publicul va avea acces la arhiva electronică? Dacă da, care vor fi condițiile?

În cursul anului 2011, arhiva primăriei s-a mutat într-un spațiu nou, amenajat în acest sens. Toate documentele din arhivă au fost îndosariate, aranjate pe ani, de către o firmă specializată. De asemenea, așezarea documentelor în rafturi a fost transferată pe un calculator, astfel ca fiecare dosar din arhivă să poată fi regăsit relativ ușor. În ceea ce privește digitalizarea arhivei, acest lucru depinde, în primul rând, de bani, deoarece volumul de lucru este mare, acesta presupunând scanarea tuturor actelor și introducerea lor pe calculator.

4) Care sunt planurile Consiliului Local Cenad în ceea ce privește crearea unei/unor baze sportive multifuncționale?

Fiecare administrație locală își stabilește o strategie de dezvoltare a localității și își prioritizează investițiile. Crearea unei baze sportive multifuncționale este posibilă abia după terminarea construcției casei de cultură. Această casă de cultură adăpostește și o sală de sport, iar în acea curte ne dorim amenajarea unui teren sintetic, teren tenis, grupuri sanitare. Tot în această locație am dori să amenajăm și o scenă în aer liber, unde se vor serba și rugile satului.

5) Cum se implică/cum se va implica administrația locală în proiecte transfrontaliere? Care este situația actuală?

Comuna Cenad a fost beneficiara unor proiecte transfrontaliere pe fonduri preaderare PHARE CBC RO-HU 2005 și 2006. Aceste proiecte erau în parteneriat cu localități din Ungaria și vizau realizarea studiilor de fezabilitate și proiecte tehnice pentru refacerea podului peste Mureș și pista de biciclete. După aderare la UE, ne-am orientat spre fonduri postaderare, unde am și beneficiat de o finanțare în valoare de 2.500.000 euro, lucrări care au început în toamna trecută, asfaltare străzi și construcție creșă. În momentul de față, ne gândim într-adevăr la proiecte transfrontaliere, care să continue lucrările

începute în toamnă, fiind posibilă asocierea cu o localitate din Serbia, deoarece în cadrul proiectului, localitatea noastră va fi liderul asociației. Probabil se gândesc unii de ce nu am încercat accesarea acestor fonduri în anii trecuți. Trebuie însă remarcat faptul că orice finanțare europeană este condiționată de plata în avans a lucrărilor din fonduri proprii, aceste sume sunt rambursate abia ulterior, iar în ceea ce privește banii pe care îi administrăm, aici acționăm extrem de atent și riguros, pentru a evita orice derapaj, altfel spus suntem adepți ai pașilor mai mărunți, dar foarte siguri.

(Continuare în pagina 8)

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

De la precedenta apariție a revistei „Cenăzeanul” și până la predarea la tipar a numărului de față, Consiliul Local a aprobat următoarele hotărâri:

Hotărârea nr. 40 din 19.12.2011 privind rectificarea bugetului local Varianta VI;

Hotărârea nr. 41 din 19.12.2011 privind stabilirea impozitelor și taxelor locale pentru anul 2012;

Hotărârea nr. 42 din 19.12.2011 privind stabilirea taxelor locale la extrabuget pe anul 2012;

Hotărârea nr. 43 din 19.12.2011 privind stabilirea tarifelor de bază lunare pe mp pentru închirierea spațiilor cu altă destinație decât cea de locuință și a unor taxe locale pentru anul 2012;

Hotărârea nr. 44 din 19.12.2011 privind aprobarea agendei cultural-sportive pe anul 2012;

Hotărârea nr. 45 din 19.12.2011 privind trecerea în proprietatea privată a comunei a unor terenuri;

Hotărârea nr. 46 din 19.12.2011 privind însușirea inventarului ce alcătuiește proprietatea privată a comunei Cenad;

Hotărârea nr. 47 din 19.12.2011 privind aprobarea contractării și/sau garantării unei finanțări rambursabile în valoare de 1.000.000 lei;

Hotărârea nr. 48 din 27.12.2011 privind rectificarea bugetului local Varianta VII;

Hotărârea nr. 1 din 9.01.2012 privind aprobarea valorii de investiție a proiectului „Modernizare străzi, construcție creșă, investiție în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale din comuna Cenad, județul Timiș”;

Hotărârea nr. 2 din 9.01.2012 privind solicitarea unei Scrisori de garantare de la FNGCMM SA IFN în vederea garantării obligațiilor de plată a avansului de până la 40% din fondurile nerambursabile pentru implementarea proiectului integrat „Modernizare străzi, construcție creșă, investiție în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale din comuna Cenad, județul Timiș”;

Hotărârea nr. 3 din 9.01.2012 privind aprobarea Organigramei și a Statului de funcții al aparatului propriu pe anul 2012.

Agenda cultural-sportivă a comunei Cenad în 2012

Consiliul Local al comunei Cenad a supus dezbaterii și a adoptat pe 19 decembrie 2011 Hotărârea nr. 44 privind aprobarea agendei cultural-sportive pe anul 2012. În linii mari, consilierii au rămas consecvenți în a sprijini acele activități care, într-un fel sau altul, promovează cu prioritate imaginea comunei în țară și străinătate. Intrată în cel de-al XIX-lea an de apariție neîntreruptă, revista „Cenăzeanul” se bucură de un buget de 2500 de lei. De aceeași sumă va avea parte și editarea unui volum al scriitorului cenăzean Geo Galetaru. Echipa locală de fotbal are prevăzut un buget de 15000 de lei. „Ghidul cenăzeanului”, deja apărut și intrat în posesia cenăzeanilor, a avut alocată suma de 2000 de lei. De 8 martie, organizatorii „Zilei femeii” vor beneficia de 1000 de lei. Participanții din Cenad la

Aspect de la Festivalul Internațional al Tamburașilor Cenad din anul 2009

concursul județean Timiș „Lada cu zestre” vor fi sprijiniți cu suma de 2000 de lei. Cele cinci biserici cenăzene vor fi și ele sprijinite fiecare în parte, cu prilejul hramului propriu, cu câte 1000 de lei. Pentru premiile de sfârșit de an școlar, consilierii s-au gândit să acorde din bugetul comunal suma de 3000 de lei. Nu au fost lăsate pe dinafară o carte a Dianei Negovan, pentru a cărei tipărire s-a aprobat suma de 1500 de lei, dar și o carte de istorie locală, pentru care s-a propus suma de 2500 de lei, tot atât cât se va plăti pentru editarea unui DVD cu titlul „Cenadul virtual”. Atât cartea pe teme istorice, cât și DVD-ul vor fi realizate de Dușan Baiski, fără nicio pretenție financiară, acestea fiind un cadou pentru comună și locuitorii ei. Festivalul Internațional al Tamburașilor, ajuns la cea de-a VI-a ediție și care aduce formații de prestigiu, va beneficia de 6000 de lei, din care 2000 de lei de la Consiliul Județean Timiș, iar 4000 de lei din bugetul comunal. În fine, anul acesta va debuta un festival de colinde, pentru care consilierii au votat acordarea unui sprijin în sumă de 2000 de lei.

Dușan Baiski

Despre graiul românilor*

Graiul românilor din Cenad se înscrie, în general, în graiul bănățean. Din punct de vedere fonetic, rostirea lor nu cunoaște înmuierea unor vocale asemenea unor români din jur. În schimb apar unele alternanțe consonantice mai rar întâlnite: g/j în bitangă/bitânji, c/ș în budac/budașe, c/ț în carce/cărț, d/g în blid/blige, d/z în bolând/bolânzi.

Datorită împrumuturilor din alte limbi, graiul românilor din comună se îmbogățește beneficiind de sinonime. Astfel pentru „amigdală” în limbajul lor au apărut sinonimele: „lăturoane” și „măndulă”, sau pentru „sertăraș” circulă „puiut”, „puimeș” și „fioc”. La fel, pentru șifonier sunt folosite „orman”, „șiep” și „dulab(f)”.

În privința omonimelor am depistat următoarele: „ogârsăt” cu sensurile: „certăreț”, „slab”, „invalid” sau cuvântul „plec” este folosit pentru „tavă” sau „tinichea”. La fel „a chici” are sensul de „a repara” sau „a se gândi”.

Am întâlnit în cercetările noastre cuvinte cu forme multiple la plural. Ciripă (țigla solzi) are pluralul sub formele: „ciripe” sau „ciripuri”.

Nu lipsesc cuvintele create de localnici. Redăm câteva explicându-le, pe alocuri, și morfologia: „dinceaș” este un cuvânt compus: „dinaincea ușii”. Cuvântul „duuroanie” (țeava pe care curge apa jos din jgheab) este format prin derivare de la „dudă” (țeavă) + sufixul augmentativ (specific bănățean) „oane” corespondentul sufixului „oaiie” întâlnit în limbajul muntean. Duchelniță (prăvălioară) este format de la „ducean” + sufixul diminutiv „iță”. Mai interesantă ni se pare „nașterea” cuvântului „miță” (șapcă). În limba maghiară, obiectul este cunoscut sub forma „mici sapka”. Împrumutându-l, românii s-au prevalat de al doilea termen folosind primul termen adaptat foneticii limbii române. Cuvântul „puimeș” (sertăraș) este un compus de la „puiul” (puiut) + „mesei”. „Vrăbece” (vrabie) pare a fi format din cuvântul „brăbece” întâlnit în alte părți, căruia i-a așezat în față „v-ul” de la „vrabie”.

Cuvinte folosite local pot fi considerate: a buzdiri (a căuta peste tot prin casă), a se bâzgoi (a privi insistent), butoară (gaură), crăstoală (cratiță), ceșculă (penar), cărigă (cerc), chițoran (șobolan), carbășăce (caltaboș), dăzmierdat (răsfățat), duduroane (burlan, duchelniță (prăvălioară), dânceaș (în fața ușii), fioc (sertăraș), ghizcan (vas de apă), ghimișiei (covrigi), gaiț (petrol), iță (sticlă pentru vin), mălăcsăt (slăbit, indispus), ogârsăt (certăreț, slab, invalid), pirchiță (bibilică), prusluc (veston, haină), puimeș (sertăraș), solșier (cui de agățat porcul), sfärtuc (șort), șigă (scripete), șaitoș (burtă de porc), șiep (dulap), șălboc (paznic), strulimbat (neastâmpărat), ștroamfe (pantofi uzați), tupiliș (tipil), tândălău (necioplit), țângălău (clopoțel), a ugli (a umili), vizuri (șireturi), voc (baltă de apă), vrăbece (vrabie), vrăbuit (nerăbdător), zângălău (pat de pe prispă).

Suntem convingși că nu am putut depista toate cuvintele din graiul românilor. Unele dintre ele s-au pierdut, altele au fost uitate, iar altele nu le-am întâlnit. Dacă vom afla alte cuvinte din graiul românilor (și nu numai al lor) în viitor, le vom reține poate pentru o altă ediție a cărții.

Prof. Gheorghe Doran

* Fragment din cartea „Graiul cenăzeanilor” de Gheorghe Doran, Editura „Marineasa”, Timișoara, 2011

„Sper să prind suta”

Danița Sapungin, născută la Cenad la 20 februarie 1914, este ferm convinsă că va prinde suta de ani, deoarece la cum se simte în clipa de față încă doi ani sunt o bagatelă.

A avut o copilărie frumoasă, dar grea, iar viața i-a fost ulterior când frumoasă, când potrivnică, cu încercări din cele mai nedorite, însă ea le-a răbdat cu stoicism, pe când puținele bucurii le-a savurat cu euforie.

Căsătorită cu Ioța, consăteau de-al ei, a avut cu el trei copii, născuți într-un răstimp de 13 ani, dar perioada de

după cel de-al Doilea Război Mondial a fost cea mai grea din viața lor și, evident, a copiilor lor.

Ioța, soțul, a fost un filosof convins, iar când Tito era pentru români un dușman evident, a avut mari necazuri, totul culminând cu arestarea și apoi detenția lui vreme de cinci ani. Ca atare, ponoase a avut de tras și familia, iar în anul 1950 Danița a fost și ea arestată și închisă timp de opt luni. Și nu după multă vreme, în iunie 1951 a fost deportată în Bărăgan cu un copil de 13 ani, unul de cinci

ani, mezina de câteva luni rămânând acasă, cu bunica.

Ajunsă în plin Bărăgan, în câmp deschis, cu ajutorul sătenilor a construit o casuță în care a trăit alături de cei doi copii ai săi vreme de cinci ani. Au fost cinci ani de groază, cu un soț în pușcărie, cu o fiică acasă, la Cenad, și cu doi copii minori împreună cu ea.

După revenirea în satul natal și împăcarea româno-iugoslavă, a ieșit și soțul ei din închisoare, dar au urmat alții ani grei, până la reintegrarea în societate a întregii familii.

După ce soțul i-a fost angajat în construcții, au urmat zile fericite, pe deplin meritate după atâția ani de chin și suplicii.

Din păcate, în 1988, după o scurtă și grea boală, îi va muri soțul. Din acel moment, cu o scurtă perioadă de timp când au locuit la ea o nepoată cu bărbatul ei, Danița a stat singură.

Singurătatea îi este totuși alungată prin vizitele zilnice din partea copiilor ei, ale nepoților și strănepoților. Fiindcă familia numără trei copii, cinci nepoți și nouă strănepoți, unii ajunși până în îndepărtatele S.U.A.

Întrebată care este secretul longevității sale, Danița răspunde că e vorba de multă mișcare și o mare dorință de viață. Dacă spre adânci bătrâneți vâzul i-a mai revenit, nu crede că auzul îi va mai fi ca-n tinerețe, dar și-așa aude bine. La această vârstă încă mai poate coase la mașina de cusut, încă mai dă cu sapa în părculețul din curte, din fața casei, și la stradă. Marele ei of este însă faptul că nu o lasă copiii să gătească, ci îi aduc prin rotație mâncare gătită și tot ceea ce are nevoie.

Sârbi din Cenad și nu doar ei, la urările de viață lungă și sănătate se folosesc de zicala „Ako ne kao vrana, makar kao i majka Dana”, adică pe românește spus: „Dacă nu trăiești cât cioara, atunci măcar cât mama Dana”.

Maico, la mulți ani fericiți, alături de familie și suta de ani s-o depășești!

A consemnat: Gheorghe Anuichi

Sfântul Sava

Sfântul Sava s-a născut în jurul anului 1175, în regiunea Zahulmie, localitatea Ras și a fost un prinț sârb al Zahulmiei și călugăr ortodox, primul arhiepiscop al Bisericii Ortodoxe Sârbe autocefale, creatorul literaturii și legislației sârbe, fondatorul Mănăstirii Hilandar de pe Muntele Athos, fondatorul numeroaselor școli și spitale și un diplomat. S-a călugărit din tinerețe, primind numele monahal

Sava. Numele său secular a fost Rastko Nemanici. A fost cel mai tânăr fiu al domnitorului sârb Ștefan Nemanica și astfel membru al Casei Regale Nemanici

Sfântul Sava a influențat literatura medievală sârbă. În 1219 a redactat prima constituție din Serbia - Nomocanonul Sfântului Sava (în sârbă Zakonopravilo). A

fost o compilație de drepturi civile bazat pe dreptul roman și legi canonice după modelul Conciliilor ecumenice. Scopul său era să creeze un sistem legal codificat în micul regat sârbesc și să reglementeze guvernarea Bisericii Sârbe. Însă marea sa realizare a fost înfăptuirea unei Biserici Sârbe autocefale (independente) în calitate de biserică națională a Serbiei în 1217. Este considerat ca fiind unul din cele mai importante figuri ale istoriei sârbe și este canonizat și venerat de Biserica Ortodoxă Sârbă. Viața sa și devotamentul său personal pentru poporul sârb au fost interpretate în multe lucrări artistice din perioada medievală până în cea modernă. Catedrala Sfântul Sava din Belgrad îi poartă numele și este cea mai mare biserică din lumea ortodoxă

Moare la Trnovo, în Bulgaria, pe 14 (27) ianuarie, 1236. Biserica Ortodoxă Sârbă îl sărbătorește pe 27 ianuarie, Sf. Sava fiind socotit ocrotitorul școlilor și sfântul copiilor. La această dată, copiii recită poezii în biserică, dedicate acestui mare sfânt, se taie colacul și se organizează spectacole dedicate lui.

Prof. Slavka Bojin

Pământul, în cifre*

Direcția Județeană Timiș a Arhivelor Naționale (D.J.T.A.N.) deține, printre altele, și Fondul 843 – Cooperativa agricolă de producție Cenad, inventar 1271. Parte a acestui fond, dosarul nr. 80/1961 conține și referatul de dezarondare a gospodăriei agricole colective „Ștefan Plăvăț”, din 28 ianuarie 1961, document fără nicio semnătură și ștampilă, pregătit pentru adunarea generală a membrilor, în care, în deschidere, se pomenește de o suprafață existentă la finele anului 1960 de **5 294 ha** de teren arabil aparținând celor 1661 de familii care au intrat în „colectivă”.

Același referat dă situația exactă a modului de împărțire a averii între cele două noi gospodării agricole colective, I și II, ce urmau să devină independente din aceeași zi. G.A.C. I a primit 3.183,76 ha, iar G.A.C. II a primit 3.129,33 ha, deci totalul era de **6 313,09 ha**.

Aici apare o primă diferență. Adică la început se spune de o suprafață totală de 5.294 ha. Iar apoi apare o suprafață însumată de 6.313,09 ha, rezultând o diferență în plus de **1 019,09 ha**.

Să vedem însă ce scrie în Decizia de dezarondare nr. 22/29 ianuarie 1961 a Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Raionului Sănnicolau Mare, document în original, semnat și ștampilat de președintele și, respectiv, secretarul instituției. În enunț se pomenește de o suprafață totală de teren agricol de **5 399 ha**. În decizia propriu-zisă nu se face referire la nicio suprafață și nici la vreo metodă de împărțire a averii între cele două gospodării agricole.

Decizia de dezarondare nr. 21/31 ianuarie 1961 emisă de Sfatul Popular al Regiunii Banat, care face referire și la împărțire, pomenește de o suprafață totală anterioară dezarondării, de **5 480,15 ha**. Documentul spune că, prin dezarondare, se înființează: a) Gospodăria Agricolă Colectivă nr. 1, cu 805 de familii, 1 113 brațe de muncă și o suprafață totală de teren de 2 567,74 ha, care primește denumirea de G.A.C. „Mureșul”; b) Gospodăria Agricolă Colectivă nr. 2, cu 855 de familii, 1 095 de brațe de muncă și o suprafață de 2 512,86 ha, care primește denumirea de G.A.C. „Ștefan Plăvăț”. Adunând cele două suprafețe de teren atribuite fiecăreia în parte, obținem un total de **5 080,6 ha**. Așadar, în același act apar două cifre

total diferite în ceea ce privește suprafața totală deținută până atunci de G.A.C. „Ștefan Plăvăț”: o dată 5 480,15 ha, iar a doua oară, însumând suprafețele reieșite din împărțirea G.A.C.-ului în două, 5 080,6 ha. Rezultă o diferență de **399,55 ha**, care dispare de la enunț până la decizia propriu-zisă. Facem însă precizarea că documentul atribuit Sfatului Popular al Regiunii Banat nu este nici semnat, nici ștampilat, câteun exemplar existând în dosarele fiecăreia dintre cele două noi G.A.C.-uri.

Este foarte interesant faptul că în chiar referatul de dezarondare apare diferența de 1 019,09 ha. Putem presupune că partea de început, mai poetică, putea să fi fost scrisă de către o cu totul altă persoană decât partea strict contabilă, care ar fi preluat cifra suprafeței totale de teren deținut de G.A.C. dintr-un document cu mult anterior cifrelor de la sfârșitul anului 1960. În acest răstimp, numărul de membri putea să fi fost completat, la fel și suprafața de teren. Întrebarea este de ce există totuși diferență, de la o zi la alta, deci între ziua adunării generale de dezarondare (28 ianuarie 1961) și data deciziei raionale (29 ianuarie 1961): 6 313,09 ha în referat și 5 399 ha în decizia raională, cea ce înseamnă o diferență de 914,09 ha. După încă două zile (31 ianuarie 1961), apare o nouă diferență, cea între suma din decizia raională și cea din decizia regională: 5 399 ha în decizia raională și 5 480,15 ha în decizia regională, diferența fiind de 81,15 ha. Dacă însă la decizia regională luăm de bună a doua cifră, cea de 5.080,6 ha, obținem o diferență de 318,4 ha. În fine, dacă mai facem o socoteală între cifra a doua din referat și cifra a doua din decizia regională, respectiv 6 313,09 ha și 5 080,6 ha, obținem o diferență de **1 232,49 ha**, care pare a se fi pierdut pe drumul dintre Sfatul Popular al comunei Cenad și Sfatul Popular al Regiunii Banat.

La rândul ei, cifra de **5309 ha** a fost pominită în „Sinteza planului de producție și a planului financiar pe anul 1971”, prezentată la adunarea generală din ziua de 30 ianuarie 1971. Cu 90 ha mai puțin decât în documentul oficial al Sfatului Popular Sănnicolau Mare din Decizia de dezarondare nr. 22/29 ianuarie 1961.

Ultima cifră la care am avut deocamdată acces apare în volumul intitulat „Panoptic al comunelor bănățene din perspectivă pedologică”, semnat de Dorin Țărău și Marcel Luca, apărut în 2002, la Editura „Marineasa” din Timișoara: „...Comuna Cenad se întinde pe o suprafață de 8 026 ha, din care 7 085 ha reprezintă terenul agricol”. În aceleași pagini dedicate Cenadului, cei doi autori detaliază: „Terenul agricol al comunei se constituie din următoarele folosințe: arabil **6 657 ha** (94,0%), pășuni 280 ha (4%), fânețe 2,85 ha (0,04%), vii 0,15 ha (și livezi 145 ha (2,0%)”.

La 7 martie 2011, suprafața agricolă a comunei Cenad a fost de **6.506,58 ha**, așa cum scrie negru pe alb în „Raportul privind starea economico-socială a comunei Cenad în 2010”, prezentat în cadrul ședinței Consiliului Local al comunei Cenad din 7 martie 2011. Revenind la cea de-a doua cifră vehiculată în raportul de dezarondare sus-amintit, de 6 313,09 ha și o scădem din cifra din 2011, obținem o diferență de 193,49 ha, care putea să fi fost în proprietatea unor cenăzeni încă înscrisi în G.A.C. până la data de 28 ianuarie 1961, când s-a ținut adunarea generală de dezarondare. Potrivit documentelor aflate la D.J.T.A.N., înscrieri în C.A.P. au existat și ulterior datei de 28 ianuarie 1961. Procesul de colectivizare socialistă a agriculturii s-a

încheiat oficial în România în luna martie 1962 - cu trei ani înainte de termenul oficial stabilit de partid. Anunțul încheierii „transformării socialiste a agriculturii” a fost făcut de Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul general al Partidului Muncitoresc Român, la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale din 27-28 aprilie 1962 de la București. Formele socialiste de proprietate dețineau 96% din suprafața arabilă a țării. Se regăsea oare diferența de 193,49 ha de la Cenad printre cele 4%? Greu de zis, fiindcă terenurile din zonele de deal și de munte, considerate nerentabile, au rămas necolectivizate, acestea constituind, de fapt, diferența de 4% aflată în proprietate privată.

Revenind la cifrele noastre concrete, mai trebuie să facem o scădere apelând la documente oficiale și anume între suprafața de 6 506,58 ha din 7 martie 2011 și cea din decizia raională din 29 ianuarie 1961 (document semnat și parafat), de 5 399 ha. Obținem o diferență lipsă de **1 107,58 ha**, adică de **17,022%** din terenul arabil al Cenadului. Desigur, putem doar să speculăm asupra acestei diferențe uriașe, lipsă în actele oficiale ale vremii.

În „Proiectul de organizarea teritoriului și introducerea asolamentelor la G.A.C. Ștefan Plăvăț din satul Cenad, comuna Cenad, raionul Sănnicolau Mare, regiunea Timișoara”, aprobat de Ministerul Agriculturii și Silviculturii în data de 9 mai 1959, se face referire la o suprafață de teren de „3598,55 ha reprezentând 66,65% din terenul total colectivizabil din sat, restul de teren în întovărășiri”. Teritoriul G.A.C. se învecina inclusiv cu câteva T.O.Z.-uri (întovărășiri în care proprietarii își mențineau proprietatea asupra pământului și a mijloacelor de muncă) din Cenad: T.O.Z. „Infrățirea”, T.O.Z. „Recolta”, T.O.Z. „Cenăzeana” și T.O.Z. „Mureșana”. Dat fiind faptul că 1959 și 1960 se consemnează un val de cereri de înscriere în G.A.C., până la proba contrarie putem presupune că T.O.Z.-urile au fost absorbite de G.A.C., aducând cu ele și terenul aferent. Următoarele cereri sunt abia în 1971, foarte puține la număr. La o cercetare amănunțită, la nivel de nume, ar putea releva faptul că ultimii înscrisi (cei din 1971) au făcut parte din loturile celor cărora li s-au refuzat înscrierile în 1959, ultimul an în care se mai consemnează refuzuri.

Așadar, la prima vedere, există diferențe, unele chiar mari, așa cum am arătat. Unde au dispărut atâtea hectare, vă veți întreba și dumneavoastră? Încercăm o explicație logică, pornind de la definițiile din capitolul I, art. 2 din Legea fondului funciar, legea nr. 18/1991, republicată 1998 (Monitorul Oficial, Partea I nr. 1 din 05/01/1998):

„În funcție de destinație, terenurile sunt:

a) terenuri cu destinație agricolă, și anume: terenurile agricole productive - arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicele, plantațiile de hamei și duzi, pășunile, fânețele, serele, solariile, răsadnițele și altele asemenea -, cele cu vegetație forestieră, dacă nu fac parte din amenajamentele silvice, pășunile împădurite, cele ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajările piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice și de exploatare agricolă, platformele și spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole și terenurile neproductive care pot fi amenajate și folosite pentru producția agricolă;

b) terenuri cu destinație forestieră, și anume: terenurile împădurite sau cele care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrare silvică, terenurile

destinate împăduririlor și cele neproductive - stâncării, abrupturi, bolovănișuri, râpe, ravene, torenți -, dacă sunt cuprinse în amenajamentele silvice;

c) terenuri aflate permanent sub ape, și anume: albiile minore ale cursurilor de apă, cuvele lacurilor la nivelurile maxime de retenție, fundul apelor maritime interioare și al mării teritoriale;

d) terenuri din intravilan, aferente localităților urbane și rurale, pe care sunt amplasate construcțiile, alte amenajări ale localităților, inclusiv terenurile agricole și forestiere;

e) terenuri cu destinații speciale, cum sunt cele folosite pentru transporturile rutiere, feroviare, navale și aeriene, cu construcțiile și instalațiile aferente, construcții și instalații hidrotehnice, termice, de transport al energiei electrice și gazelor naturale, de telecomunicații, pentru exploatarea miniere și petroliere, cariere și halde de orice fel, pentru nevoile de apărare, plajele, rezervațiile, monumentele naturii, ansamblurile și siturile arheologice și istorice și altele asemenea.”

Una din legendele producțiilor uriașe obținute de agricultura socialistă spune că primăriile locale tănuiau suprafețe agricole mai mici sau mai mari, cultivate și acestea, desigur. Dacă la raportarea suprafeței agricole arabile acestea nu apăreau, apărea în schimb recolta strânsă de pe ele și astfel se obțineau faimoasele producții, în creștere permanentă. Însă e greu de crezut că, în 1961, o asemenea inginerie matematică ar fi scăpat organelor vigilente și, mai cu seamă, membrilor de partid. Una e să apară diferențe minore, de unu-două hectare, din măsurători cadastrale diferite, alta e să apară diferențe de zeci sau sute de hectare. Cum nici definiția juridică a termenilor nu se putea schimba în timp atât de mult încât să acopere diferențele reieșite din documentele vremii. Nu putem pune sub semnul întrebării nici ultima cifră oficială, cea din martie 2011, când problema proprietății asupra pământului s-a rezolvat. Asupra diferențelor sus-tratate se poate specula mult și bine, însă ne oprim aici. Desigur, cu rezerva că vom reveni ori de câte ori vom obține noi date care vor elucida parțial sau total misterul diferențelor.

* Articolul de față reproduce, în linii mari, un fragment din cartea în lucru, cu titlul provizoriu „Cenad – Studii monografice” de Dușan Baiski, textul fiind adaptat demersului jurnalistic.

Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni

Ne aflăm în perioada de iarnă, ca atare volumul lucrărilor ce se desfășoară în agricultură este mai mic decât în ale perioade ale anului. Deficitul de apă din sol a dus la o răsărire mai neuniformă a culturilor, dar din fericire a fost compensat de precipitațiile căzute în ultima perioadă. Una dintre lucrările de mare importanță care trebuie executată este fertilizarea culturilor de cereale păioase înființate în toamnă. Cantitatea

de îngrășăminte chimice ce se administreează este de minimum 200 kg azotat de amoniu la hectar sau uree 150 kg/ha ori complexe: 27:13,5:0 – 250 kg/ha. Administrarea se face pe un teren înghețat sau semizvântat, pentru a preveni distrugerea plantelor din cultură.

Ne-am interesat pentru dumneavoastră de prețurile din acest an pent an la îngrășămintele chimice la firma „Glissando“ S.A., care are un punct de desfacere în Sănnicolau Mare, str. Gării, la intersecția DN6 (care vine dinspre Timișoara) și D.J..68, care duce la Arad. Prețurile sunt următoarele:

- Azotat de amoniu – 90 lei/sac - 50 kg;
- Uree – 110 lei/sac – 50 kg;
- Complexe 15:15:15 – 129 lei/sac – 50 kg;
- Complexe 20:20:0 – 125 lei/sac – 50 kg;
- Complexe 26:13,5:0 – 114 lei/sac – 50 kg;
- Complexe 10:30:0 – 124 lei/sac – 50 kg.

Îngrășămintele se află în stoc la sediul firmei, fiind disponibil în orice cantitate.

O altă preocupare a agricultorilor este observarea magaziiilor, depozitelor și produselor unde sunt depozitate cereale, pentru depistarea unor focare de dăunători care pot să apară. În caz de apariție a focarelor, pe lângă gazarea cu pastile de Phostoxin se poate folosi unul dintre următoarele produse:

- Reldanze fiolă 10 ml – 4 lei, se dizolvă în 1 l de apă și se folosește la 800 kg de cereale;
- Actelic 50EC – fiolă 10 ml – 6 lei, se folosește la fel ca mai sus;
- K'Obiol – fiolă 10 ml – 4,5 lei, se folosește ca mai sus;
- Fostoxin (tablete a 3 g) – 10 tablete/t, care se încorporează în masa de cereale.

Pentru rozătoarele din magazii și depozite avem ca și metodă de combatere momelile de grăunțe cu Lanirat sau Baraki ori pastilele cu diverse arome de Clorat, Varat etc.

La pomii fructiferi se pot începe tăierile de întreținere și fructificare și, de asemenea, tratamentele de iarnă. Tratamente obligatorii în perioada de repaos vegetativ valabile pentru toate speciile pomicele ar fi cu zeamă bordeleză 3% care se prepară după următoarea rețetă:

Se pune la muiat 1 kg de piatră vânăță (CuSo4) bine mărunțită, într-un material textil în 10 l de apă, cu 24 h înainte de momentul tratamentului. Pentru grăbirea dizolvării și folosirea în aceeași zi se poate face dizolvarea în apă caldă.

Pentru neutralizare se folosește var pastă în raport de 2:1 adică 2 părți var pastă la 1 parte CuSo4.

Nu se folosește var praf. Varul se dizolvă în prealabil în 10 l de apă. Apoi se adaugă soluția de piatră vânăță în 80 l de apă, se amestecă și se adaugă soluția de lapte de var.

Pentru obținerea zemii bordeleze de calitate foarte bună, în vasul în care se face amestecul se pune prima dată soluția de CuSo4, iar apoi laptele de var și se amestecă bine. Înainte de folosire se filtrează bine pentru a se preveni înfundarea diuzelor distribuitoare.

Există și zeamă bordeleză gata preparată, la următoarele prețuri:

- Plic 50 g – 4,5 lei;
- Pachet 1 kg – 39 lei.

Un alt tratament de iarnă pentru combaterea dăunătorilor hibernați este cu unul din produsele:

- Confidor oil – 1,5% - 29 lei/l;
- Emerite oil – 1,5% - 27 lei/l.

Aceste produse se folosesc pentru dăunătorii hibernați: Aphide, San Jose etc. și au dublu efect chimic și pelicular.

Ing. Gheorghe Ivașcu

Întrebări pe adresa Primăriei

(Urmare din pagina 3)

6) Cum arată starea social-economică a Cenadului în 2011 și care sunt planurile pentru 2012?

Starea social-economică a localității pe anul 2011 este relativ aceeași cu cea din anul 2010. Din punct de vedere social, a scăzut numărul de pretații sociale. Din punct de vedere economic, singurii care au realizat venituri mai mari sunt asociațiile agricole, care au avut producție și prețuri mai bune. Desigur că ne-am dori atragerea unor investitori mai mari pentru crearea unor locuri de muncă și pentru mărirea sumelor din bugetul local.

7) Care sunt nerealizările anului 2011 și care sunt motivele acestora?

Nerealizarea anului 2011 este nefinalizarea construcției Casei de cultură. Firma care execută lucrarea are probleme financiare, iar în momentul de față se aplică penalizări de întârziere care nu sunt deloc mici și anume 0,5% pe lună din valoarea contractului. În perioada următoare, vom analiza dacă vom continua cu ei sau vom încredința lucrarea unei alte firme.

Dușan Baiski

Viața Sfântului Gerard de Cenad*

(Urmare din numărul trecut)

(13) Crescând așadar numărul credincioșilor și clericilor, omul lui Dumnezeu ridica în toate târgurile biserici, iar mănăstirea cea mai de seamă, pe care o ridicase pe malul Mureșului, o numi scaunul Mureșan. Iar fericitul crai Ștefan o împodobi în chip vrednic cu zestre de daruri, în care mănăstire ridicând un altar în cinstea Născătoarei de Dumnezeu, puse în fața lui o cădelniță de argint și luând doi oameni mai înaintați în vîrstă, îi rîndui în slujba de a veghea în mănăstire ca să nu lipsească în nici un ceas mirosul de tămîie. Așijderea în fiecare sîmbătă episcopul, ca și la Adormire, își arăta acolo evlavie prin cele nouă citanii rînduite și cîntări anume. În aceleași zile făcea mai multe milostenii și pomeni săracilor, iar în celelalte, după ce împlinea ceasurile slujbei de dimineață și de noapte, obișnuia să vină cu alai de două ori la cinstitul el altar. Atîta evlavie arăta sfîntul întru cinstirea fericitei Fecioare, încît orice vinovat adus de oamenii lui și care cerea de la el îndurare pentru numele Maicii lui Hristos, auzind numele Mamei îndurărilor, îndată plin de lacrimi îi primea cererile și, ca și cum el ar fi fost păcătosul, cerea iertare de la vinovat. Ci numele ei, adică al Maicii lui Hristos, nu se rostește de neamul unguresc, care-i zic numai Doamna, de unde și numele dat de sfîntul crai Ștefan Ungariei, de familie a fericitei Fecioare. O, fericite pricepere a fericitorilor care zărind acest luceafăr al mării, își îndreaptă mersul vieții lor, ca din îndrumarea lui să poată pluti pe valurile acestei lumi, hăul cel plin de apă al plăcerilor să-l ocolească și să afle limanul liniștii celei veșnice.

(14) Atîta era de sîrguincios întru bisericăscă grijă a mănăstirii, încît la vremea verii pune a oale pline cu gheață în casa Domnului, în care ținea chiupul cu cel mai bun vin ce se putea găsi pentru a-l preface în sîngele Domnului. Spunea dară: Ceea ce prin credință se primește înăuntru, trebuie ca și pe dinăuntru să placă. Noaptea pune a odihnească în patul său un lepros și, luînd o secure, mergea singur la pădure, și punînd pe umerii săi mănunchiuri de lemne, ca să-și pedepsească trupul, adesea ușura truda slujitorilor năimiți de el. Iar cînd mergea dintr-un loc în altul, se folosea nu de cal, ci de o trăsură mică, în care stînd, recitea cărțile pe care, din porunca Duhului Sfînt, le scrisese. Se folosea deseori ca veșmînt fie de o rasă aspră, fie de straine din lină flocoasă de berbece. Și, cum adesea se întîmplă sfinților, cînd fie din nebagare de seamă a vizitiului, fie din alt ponos se lovea, porunca ce pe dată vinovatul să fie bătut cu biciul, ori legat în lanțuri, la care poruncă slujitorii dînd ascultare, dar neuitînd de blîndețea părintelui lor, pe drumul unde avea să treacă sfîntul părinte, legau de un par pe vinovat, și-i mînjeau spatele gol cu sînge de găină, ori de altă viețuitoare. Iar sfîntul venind, văzînd urmele nemilostivirii lui, sarea din căruță, se apropia de cel legat și-i săruta stîlpul, mîinile și brațele, legăturile și picioarele, făgăduindu-i daruri, dacă acel om avea să-l ierte. Și dacă ai fi fost acolo, omule, și ai

fi văzut, desigur că ai fi spus că acel om al lui Dumnezeu, din atîta umilință și nevinovăție s-a făcut precum copilul acela, pe care Mîntuitorul l-a dat de pildă învățăcelilor ca să-i urmeze umilința. Cu toate că el cîrnuia episcopia cu mare pricepere, avea și multă grijă de turma ce-i fusese încredințată. Ci oridecîteori fericitul crai Ștefan voia să îndrepte cu varga dreptății pe vreunul din fiii pe care-i avea, părintele îi apăra cu osîrδια îndurării și lacrimile milostivirii. Și se întîmplă odată că plecă la craiul ca să aperse pe cineva. Iar într-o parte împădurită a aceluia ținut, potrivită pentru creșterea porcilor, era așezat un sat, unde fu ospătat la amiază. Acolo auzi pe la miezul nopții zgomot de rîșniță, pe care altfel nu o putea vedea. Și se miră ce va să însemne asta. Și îndată femeia care rîșnea începu să cînte. Și minunîndu-se episcopul, zise către Walther: Walthere, auzi cum sună cîntarea ungurească? Și rîseră amindoi de cîntecul acela. Și cum rîșnița era urnită numai de mîna femeii, iar cîntarea suna mai tare, episcopul, sfînd în pat și zîmbind, zise: Walthere, spune-mi ce cîntare este aceasta, care m-a făcut să las deoparte cititul meu. Iar acela: Astă cîntare este, zise, un cîntec, iar femeia care cîntă, roabă a gazdei care ne-a primit, ce rîșnește grîul stăpînului său, că nu se află mori în ținutul acesta acum deloc. Iar episcopul îi spuse: Cu meșteșugul lucrează, ori cu truda ei? Spuse Walther: Și cu meșteșugul, și cu truda, fără vreun cal care s-o tragă, ci învărtînd-o numai cu mîna ei. O, minunat lucru, grăi episcopul, cum se mai hrănește și lumea aceasta, că de n-ar fi meșteșugul, cine ar mai putea răbda truda? Ferice femeie, zis-a, care fiind supusă altuia, atît de plăcută își face slujba cuvenită, pe care o face bucuoroasă și fără să cîrtească. Și porunci să i se ducă destui bani.

(15) Se întîmplă că, după ce venise la craiul și-și încheiase cu bine treburile, că un blagorodnic fu învinuit de o mare vină la craiul și o mulțime de blagorodnici nici că putură să dobîndească iertarea lui, ci numai el o putu dobîndi. Iar în zilele cînd era la craiul, episcopi, stareți, nobili, preoți și clerici erau adunați acolo, care se minunau de purtările și sfințenia sa, lăudînd pe Dumnezeu. Pentru mănăstirea fericitei Fecioare, unde-și alesese locul de îngropăciune, dobîndi atunci cinci sute de mărci de la domnul craiul, cu zece bucăți de purpură și cincizeci de bucăți de postav, iar de la crăiasă patru bucăți de purpură și tot atîtea de pînză subțire. Pentru trebuința (mănăstirii) sfîntului mucenic Gheorghe făgădui o mie de mărci, pe care cît trăi le împlini în întregime, după făgăduială. Era astfel în obiceiul aceluia sfînt ca să nu îngăduie nici unuia din canonicii săi să doarmă în sat, în afara celor trimiși la drum. Ceilalți odihneau într-o casă. Iar dacă nu venea careva dintre ei la slujba de noapte, aceluia nu i se dădea în acea zi tainul. Nici unuia dintre ei nu i se dădea voie să meargă singur la vreo casă deocheată, că le spunea lor: Prin ce vă mai deosebiți de mireni dacă faceți acestea, decît prin tăierea părului? Cei care purtau în obște glugi de lînă purtau astfel în afara bisericii tichii rotunde.

(Continuare în numărul viitor)

* Reproducere din volumul „Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului“, de I.D. Suciu și R. Constantinescu, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1980. Materialul a apărut în limbile latină și română. Titlul original: Legenda major. Vita Sancti Gerardi, Moresanae ecclesiae episcopi †1046.

Prietenul, meu calculatorul

Într-o zi, m-am trezit că familia mea numără, în loc de trei, patru membri. Acesta avea să-mi schimbe viața de zi cu zi. Tata l-a dus în camera în care mai erau încă o mulțime de prieteni de ai mei deosebiți de acest nou-venit prin faptul că sufletul lor se hrănește din cuvinte, iar corpul lor mai poartă mireasma copacilor transformați în hârtie. Când acest nou prieten și-a găsit locul, am crezut că va începe un adevărat război între butoanele și luminile lui și foile și literele cărților.

Dar culmea ! Nu s-a întâmplat așa ceva. Noul meu prieten, cu capul ca un turn numit „hard“, cu chipul luminos ca un monitor, cu brațele de formă dreptunghiulară și cu, să-i spunem, o „gură“ de 15 wați, s-a așezat la masă cu vechii mei prieteni. Iată ce le-a spus :

-Dragele mele prietene, cărți, caiete, reviste, eu sunt urmașul vostru. Pe mine omul m-a făcut să am grijă de voi, să mă joc cu copiii, să mă joc cu numerele, să calculez și să-l ajut pe om în tot ce vrea să facă. De aceea am nevoie de voi, în fiecare dintre voi este ceva cu care mă hrănesc. Hai să fim prieteni !

Din acea zi nu am mai găsit ordine în camera vechilor și noului meu prieten. Seara, puneam toate cărțile la loc. Nu știu ce făcea tata, poate că dormea și el, dar dimineața găseam împreună cărțile cu noul meu prieten despre care cred că ați aflat că se numește „Pentium“ și are o memorie cât 32 de oameni, o viteză de gândire mai mare decât a oricărui dintre noi și un chip atât de blând încât în fiecare zi când mă întorc de la școală mă face să mă gândesc cu drag la el.

Noul meu prieten mi-a schimbat viața ; când vreau să știu ceva, caut în enciclopediile lui: în „Encarta“, în „Azteca“, în „Larousse“ etc., când dicționarele pe care le am nu mă ajută, caut în dicționarul lui ; când nu știu să despart un cuvânt în silabe sau să-l scriu, caut în accesoriile lui. Când vreau să scriu ceva fără să-mi obosesc mâinile, îi obosesc lui butoanele. Chiar și când vreau să învăț la muzică îmi sare în ajutor.

Cât de ușoară a devenit viața pentru mine de când acest nou prieten locuiește la noi! Chiar și această temă este rodul muncii lui și al unei alte prietene a sa care se numește imprimantă.

Denis Jivici

Moș Crăciun

Hai copii, cu toții,
Vine „Moșul bun“
Și ne-aduce-n tolbă
Tot ce este bun
Cai și jucărele,
Cozonaci gustoși,
Mândre păpușele,
Toți să fim voioși.

Zsolti Ugleșin, clasa a IV-a M

Scrisoare către Moș Crăciun

Dragă Moșule
Mă numesc Miriana și locuiesc într-un mic sat numit Cenad, din România.

De când am fost mică am crezut în tine și mai cred. Tu nu m-ai dezamăgit niciodată. Mi-ai împlinit toate dorințele, de aceea am hotărât să-ți scriu și anul acesta. Eu am multe dorințe, dar nu vreau să fiu egoistă, știu că mai ai mulți copii și de aceea îți scriu doar câteva lucruri pe care le doresc.

Îmi doresc o păpușă, o lumânare, un ursuleț și o poză cu tine, dragă Moșule. Îți mulțumesc din suflet și ție, și spiridușilor, și te aștept în Ajunul Crăciunului, ca de fiecare dată, cu fursecuri și lapte cald. Te pup și îți mulțumesc din tot sufletul, cu drag,

Miriana Dișici, clasa a IV-a B

Moș Nicolae

Este darnic, este bun
Fratele lui Moș Crăciun.
Pune daruri celor mici,
În ghetuțe și papuci.

Părinților bucurii
De la dragii lor copii,
Și urează tuturor:
Sănătate și mult sport!

Robert Lăcătuș, clasa a IV-a A

Poezie pentru Moș Crăciun

Mădălina mă numesc,
În Cenad eu locuiesc
Pe Moș Crăciun l-aș ruga
Să vină și la casa mea.

Pe părinți i-am ascultat
La școală note bune am luat.
Și promis pe viitor
Să învăț la fel cu sport.

Dar înainte de toate
Să le-aducă sănătate
La părinții mei iubiți
Și să fim cu toții fericiți.

Andreea Mădălina Tălălău, clasa a IIIa A

Iarna

Iarna cea geroasă
A sosit acum
Bulgări de zăpadă
Își fac loc pe drum.
Veselia-i mare
Pentru noi, cei mici
Care-aleargă pe stradă
Ca niște voinici.
-Iarnă, mult frumoasă
La noi să mai vii.
Căci tu întotdeauna
Ne-aduci numai bucurii.

Larissa Simona Cornut, clasa a IV-a A

Primi fulgi de nea

Era o seară călduroasă. Încă îmi amintesc cum stăteam la fereastră și mă uitam la primii fulgi de nea, care ne îmbrăcau acoperișul, iar pe jos se așternea un covor alb, pufos și strălucitor, întins cât vezi cu ochii.

Eram foarte fericită de venirea iernii, de bucurile din jurul nostru, de mirosul bradului..., de mirosul iernii. Eram nerăbdătoare să mă joc prin zăpada rece și pufoasă. Adoram să fac îngeri în zăpadă, oameni de zăpadă, îmi părea enorm de rău atunci când neaua se topea și oamenii de zăpadă dispăreau...

Încă un Crăciun va trece acum și va urma un an nou, la fel de bun! Știu că și anul acesta va rămâne o amintire dulce în sufletul meu, la fel ca toți anii trecuți.

Vreau să închei aceste rânduri, urându-vă

An nou fericit și un sincer La mulți ani!

Sara Gligheci, clasa a IV-a B

Fulgul de zăpadă

Pe obraz, pe nas, pe umăr
Tot cad fulgii fără număr.
S-a oprit în palmă unul
Iute, iute închid pumnul.

Desfac pumnul,
Unde-i fulgul?
Am în mână un strop de rouă
Sau un bob de apă?
Plouă? Ninge?

Nenad Filipov, clasa a III-a A

Ce este Internetul?

Multe persoane cred ca Internet-ul este un loc unde se discută numai despre informatică, unde se întâlnesc numai pasionații de calculatoare. Dar nu este chiar așa. Internetul este o rețea imensă de calculatoare, cu ajutorul căreia se distribuie anumite informații.

El se utilizează fiindcă este :

- o cale de comunicare foarte rapida si eficientă;
- o modalitatea prin care oamenii aflatii oriunde pot comunica și schimba informații cu multă ușurință;
- o rețea de rețele.

O rețea este un grup de calculatoare care au fost conectate astfel încât să poată comunica între ele (să facă schimb de informații). Ele își pot transmite mesaje unul altuia și pot folosi în comun informațiile sub formă de fișiere.

Internetul asigură legătura între peste 21.000 de astfel de rețele și, în permanență, la acestea se adaugă tot mai multe.

Unele dintre rețele sunt administrate de instituții guvernamentale, altele de universități, firme, biblioteci, școli etc.

Cine administrează Internet-ul?

NIMENI!!! Nu există vreo companie care să impună o serie de reguli. Singurele reguli care guverneaza rețele sunt cele ale bunului simț.

Există totuși o organizație a utilizatorilor de rețele numita ISOC (Internet Society), care are obligația să gestioneze din punct de vedere tehnic rețele și să standardizeze tehnologia folosită.

Ovidiu Mureșan, clasa a VIII-a A

Bucuriile iernii

Când au dispărut culorile toamnei, care se aflau în copaci și în natură, au apărut primii fulgi de nea. Iarna friguroasă, cu florile sale albe, de gheață, pure, care au apărut la geamurile caselor din sat, s-au mutat în satul nostru.

Deodată, pe la hornurile caselor din sat a apărut fum și mirosul ne face să ne gândim la căldura căminului. Deodată, toate culorile gri ale satului s-au învăluit în vâlul Crăiesei Zăpezilor, alb, pufos și rece. Deasupra străzilor se aud glasurile copiilor care se joacă în zăpadă și în urma lor rămân câini supărați de venirea iernii și oamenii de zăpadă cu măturile-n mână.

Încet-încet, la fiecare gospodărie apare câte-un brăduț împodobit cu betea și beculețe colorate, cizmulite lustruite și... din loc în loc, este câte-un Moș Crăciun care se chinuie să urce pe acoperiș.

Ascult colinde și privesc pe fereastră, să văd dacă trece Moș Crăciun cu sania sa trasă de reni. Poate anul acesta vine cu mai puține cadouri, dar cu siguranță cu câte unul pentru fiecare.

Și cu gândul la el, vrea să vă urez:

Sărbători fericite!

Codruța Terlai, clasa a IV-a B

„Îmi sunt străine acele vicii cum ar fi fumatul, băutul, culcatul la ore târzii“

Interviu cu Andrei Milan Socol din Cenad, campion național la călărie

S-a născut în anul 1994, se numește Andrei Milan Socol și este elev în clasa a XII-a la Liceul Teoretic „Ioan Jebelean“ din Sânnicolau Mare. Pasiunea sa încă de pe vremea copilăriei o constituie caii.

- Andrei, de când ai început să faci echitație?

- Este o poveste care a început la vârsta de 13 ani. Un an mai târziu, deci la 14 ani, am fost legitimat la clubul Morisena Cenad, patronat de dna Liliana Matei. Astfel, visul meu de a participa la concursuri s-a îndeplinit.

- Anul trecut ai devenit campion național, ceea ce înseamnă multă trudă, multe ore de antrenament. Cum arată palmaresul tău de călăreț?

- La fel cum se întâmplă în orice sport, am avut atât victorii, cât și mici eșecuri. În ceea ce privește palmaresul personal, cel mai important lucru este că am fost selecționat în anul 2011 în lotul național de juniori al României, în vederea participării la Concursul Internațional Balcanic de la Zagreb din Croația unde, din șase țări balcanice (Grecia, Croația, Slovenia, Serbia, Bulgaria și țara noastră), lotul din care am făcut parte a ocupat locul doi pe echipe, iar eu am obținut locul trei individual la juniori 18. În anul 2010, am ieșit

vicecampioni pe țară la echipe (Socol Andrei și Răzvan Bozan, care este și antrenorul meu) la Finala de seniori de la Sibiu, iar în anul 2011 am devenit campion și vicecampion pe țară, la individual, la Finala de Juniori și Tineret, care s-a desfășurat la Sânnicolau Mare. Pe plan județean și pe plan național am avut mai multe rezultate cu care mă mândresc și îmi sunt deopotrivă de dragi cum ar fi: în anii 2008, 2009, 2010 am câștigat locul I la competiția numită Cupa Morisena, ce se desfășoară la Sânnicolau Mare, la care participă cluburi de profil din țară, iar anul trecut m-am clasat pe locul 2 în cadrul aceleiași competiții. Am mai câștigat și alte multe diplome și cupe în vremea când concurem la categoria copii și juniori 16.

- În spatele fiecărui sportiv de performanță stau niște oameni pasionați de ceea ce fac. Pe tine cine te-a ajutat să devii campion?

- Țin să menționez că pe lângă meritul meu personal pentru aceste rezultate menționate mai sus, meritul de necontestat este al actualului meu antrenor dl Alexandru Bozan Răzvan care, de altfel, este și coechipierul meu de la club. Însă trebuie să-i menționez și pe cei cu care am obținut aceste rezultate mie, care-mi sunt tot atât de importanți și dragi, respectiv caii cu care am participat

și la care țin foarte mult: Quickborn, Cashmir, Nades, Anais, Angelo și Omar. Și, firește, nu în ultimul rând, trebuie să-i mulțumesc proprietarei cailor și a clubului, dna Liliana Matei, datorită căreia am putut participa la aceste competiții, echitația fiind un sport foarte costisitor. Acestea ar fi, în mare, rezultatele obținute în calitate de sportiv.

- Călăria este totuși un sport relativ periculos. Ce părere au părinții tăi despre pasiunea ta?

- Părinții mei sunt mândri de mine, atât atunci când sunt clasat pe locul I, dar și atunci când nu mă calific. Ei consideră că este bine și frumos ceea ce fac, chiar dacă este și periculos, practicarea lui nu poate aduce decât bine atât pe plan sufleteș, cât și pe cel fizic, practicând sport îmi sunt străine acele vicii cum ar fi fumatul, băutul, culcatul la ore târzii și de aceea mă susțin în totalitate de fiecare dată când au posibilitatea și din tribună. Dar, totodată, nu omit nici o ocazie de a-mi aminti că învățătura și sportul trebuie să meargă împreună.

- Pe Youtube există filmele cu băieții din Cenad care practică diverse sporturi, pe care le exersează în pădure, la cariera de nisip etc. De ce tocmai acolo? Ce le lipsește în comună?

- Tinerilor cenăzeni le lipsesc mult în domeniul sportiv o sală de sport, o bază sportivă, un bazin de înot, dar pe lângă acestea le lipsește și organizarea unor competiții, concursuri, cum ar fi un campionat de mini-fotbal etc., care să-i atragă să facă mai multă mișcare și să stea mai puțin timp la calculator.

- Mult succes în continuare!

A consemnat: Dușan Baiski